

STICHTING LHB 2 JAAR

BELEID, BEHEER EN BEHOUD

De Stichting Landelijk Hofjesberaad is nu twee jaar oud en groeit gestaag in aantal en in zelfstandigheid. Het tweemaal jaarlijks beraad, dat gemiddeld door zo'n veertig tot vijftig hofjes werd bijgewoond, mondde in april 1997 uit in de oprichting van de Stichting door bestuurders van 21 hofjes. Nu, twee jaar, later zijn 45 hofjes lid van het beraad, ruim 25 procent van alle hofjes in Nederland. Voor buitenstaanders moge dit aantal niet als omvangrijk klinken, het is het wel. De regenten van hofjes zijn zorgvuldig in het rekruteren van bestuurders, sterk georiënteerd op de bloei van hun hofje. Ze zijn plaatselijk verankerd. Aansluiten bij een landelijk verband doe je dan niet zomaar. Bestuurders zijn pragmatisch en praktisch: het lidmaatschap moet nut hebben. Het voertuig daarvoor is de onderlinge uitwisseling en advisering, de service en de zorg voor bekendheid in Nederland. Bestuurders zijn daarin gericht op beleid, beheer en behoud. Beleid heeft betrekking op zorg voor bewoners, beheer op toepassing en benutting van alle mogelijkheden van regelingen en subsidies, en behoud betreft de culturele en historische betekenis van hofjes, plaatselijk en nationaal.

De bestuurders van de Stichting Landelijk Hofjesberaad zijn zich die rol van ondersteuning en dienstverlening scherp bewust. De inzet centreert sinds het eerste informele beraad op 5 oktober 1995 steeds rond een relevant thema: sociale, materiële en beheersaspecten. Uit het activiteitenverslag 1998 blijken vooral de zakelijke aspecten naar voren te komen. Niet vergeten moet echter worden dat regenten van hofjes in onderlinge uitwisseling elkaar op ideeën brengen rond besturen, initiatieven voor bewoners, handige tips voor de aanpak van onderhoud, participatie van bewoners en oplossen van problemen. De bijeenkomsten hebben dan ook altijd, mede door de ontvangst op verschillende plaatsen, een levendig karakter.

Waarschijnlijk vanwege de combinatie van zakelijke, onderlinge uitwisseling en niet te vergeten gezelligheid (want besturen doe je met plezier) is het beraad een succes. Eerlijkheidshalve moet gezegd worden dat we ook een beetje afkijken bij de Stichting Haarlemse Hofjes, die dit jaar 25 jaar bestaat. In samenwerking met de Stichting Haarlemse Hofjes organiseert de Stichting Landelijk Hofjesberaad op 17 april een landelijke hofjesdag. Het bestuur zal zich in het komende jaar samen met de leden van het beraad extra inspannen om meer hofjes zicht te geven op het nut van onderling, geregeld overleg. Zodat ook zij weloverwogen kunnen beslissen over aansluiting.

M.D. van den Briel, voorzitter

OUDERENZORG IN BEWEGING

Behalve de vergadering van het Landelijk Hofjesberaad wordt op 17 april a.s. in Haarlem ook een 'Landelijke Hofjesdag' georganiseerd (zie verder in dit nummer). Het thema van het Landelijk Hofjesberaad tijdens deze dag is: 'Trends in de zorg en hofjes'. Er zal een korte inleiding worden verzorgd door de sociaal gerontoloog drs. Friso Teerink. De zorgplicht voor het cultuurgood en voor de mensen die hofjes bewonen staan beide centraal voor regenten.

Bij vernieuwing in de ouderenzorg blijkt vooral de verbeterde positie van ouderen van doorslaggevend belang. Er is een maatschappelijk emancipatieproces van ouderen ingezet en er is een ontwikkeling naar specifieke afstemming van voorzieningen voor kwetsbare ouderen op het terrein van wonen, zorg en welzijn. In het bijzonder is er een sterke behoefte aan zorg, die het 'instituts karakter' vermindert. Om die zorg dicht bij de mensen te brengen en op hun verlangens en situatie af te stemmen zijn een paar trends van belang.

KLANTGERICHT

De eerste trend is die van centraal naar regionaal. Een tweede trend is de verschuiving van overheid naar particulier initiatief. Daarbij treedt dan de overheid op als voorwaardenscheppend en de uitvoering is in handen van het zogenaamde maatschappelijk middenveld. De verzekeraars werpen zich meer en meer op als regisseur voor de uitvoering

lees verder op pagina 2

VERDER IN DIT NUMMER:

- TRENDS IN DE ZORG
- HAARLEMSE HOFJES 25 JAAR
- PORTRET VAN EEN REGENT

van zorg op basis van regionale zorgbudgetten. Om de lijn door te trekken: er is een verschuiving van voorzieningengericht naar vraagziedericht. De klantvraag komt dus meer in het centrum te staan dan het aanbod van voorzieningen. Men noemt dit wel vraaggestuurde zorg.

FUNCTIEGERICHT

Tenslotte maakt een instellingsgerichte benadering (een organisatie bepaalt het aanbod) plaats voor een functiegerichte benadering. Daarmee kan een einde komen aan een onoverzichtelijke structuur van instellingen en grenzen tussen wat de ene instelling doet en wat de andere instelling doet. De weg wordt daarmee vrijgemaakt voor zorgondernemers die op een maatschappelijk verantwoorde wijze zorg voor ouderen ontwikkelen.

De betekenis van deze ontwikkeling voor de dienstverlening aan bewoners van hofjes zal op 17 april onderwerp van de gedachtewisseling zijn.

INFORMATIE VAN HET BESTUUR

LANDELIJK HOFJESBERAAD

Op 8 april 1997 werd door het Landelijk Hofjesberaad de Stichting opgericht.

BESTUURSSAMENSTELLING

drs. M.D. van den Briel, voorzitter
(020 - 620 28 39)

Jhr. G.G. Witsen Elias, secretaris
(058 - 212 95 91)

dhr. O.J. Tromp, penningmeester
(071 - 515 51 88)

mw. R.E. Ruiter, lid
(023 - 532 45 28)

drs. P.F.E.M. Schlicher, lid
(023 - 526 33 34)

mw. A.S.M. Heijnen, lid
(020 - 421 21 45)

dhr. Ing. C.M. Hooyschuur, lid
(075 - 628 14 10)

drs. J.M. Poldermans, lid
(023 - 532 85 19)

mr. H.W.P. Remmerts de Vries, lid
(0511 - 46 13 10)

DOELSTELLING

Het behouden en versterken van de (woon)functie van hofjes in de ruimste zin des woords door:

- Het bieden van mogelijkheden van overleg aan instellingen die hofjes beheren.

- Het bieden van faciliteiten en steun.
- Het desgewenst op nationaal niveau vertegenwoordigen van hofjes.
- Het bevorderen van kennis over hofjes en over het beheer van hofjes.

SECRETARIAAT

Stichting Landelijk Hofjesberaad
Herengracht 220
1016 BT Amsterdam
Telefoon: 020 - 624 39 03
Telefax: 020 - 638 28 14

HOFJESKRANT

De Hofjeskrant is voor geïnteresseerden op aanvraag bij het secretariaat beschikbaar. Leden van het Hofjesberaad ontvangen de Hofjeskrant automatisch. Voor meer informatie over het Landelijk Hofjesberaad, de mogelijkheden om als hofje zich aan te sluiten of voor geïnteresseerden om het werk van de Stichting te steunen, reacties op de nieuwsbrief, suggesties e.d. kunt u zich richten tot het secretariaat of een bestuurslid van de Stichting. Uw reacties zijn van harte welkom.

BASISBELEIDSPLAN

Het bestuur heeft op basis van het overleg van het beraad in de afgelopen twee jaar een basisbeleidsplan opgesteld.

CENTRALE DOELSTELLING

Het behouden en versterken van de (woon)functie van hofjes.

De uitwerking van deze doelstelling vindt plaats door:

1. OVERLEG EN PLATFORMFUNCTIE

Tweemaal per jaar Hofjesberaad over aangelegenheden die voor hofjes van belang zijn.

2. INFORMATIEVERSTREKKING EN UITWISSELING

Tweemaal per jaar wordt een informatief bulletin uitgegeven: de 'Hofjeskrant' met voor hofjes relevante informatie. Onderwerpen kunnen zijn:

- Subsidies.
- Fiscale aangelegenheden.
- Beheer van hofjes.
- Bewonersaangelegenheden en -participatie.
- Bewoners die zorg of ondersteuning behoeven.
- Huur- en verhuuraangelegenheden.
- Onderhoud, restauratie en renovatie.

3. BEKENDHEID EN BEGRIP

De Stichting wil in overleg met het beraad via geëigende media grotere bekendheid en begrip kweken voor het behoud van hofjes.

4. ONDERSTEUNING

Ontwikkelen van een kennisbank. De Stichting wil een vraagbaak zijn voor de aangesloten hofjes en zet daartoe een 'databank' op en onderhoudt daartoe zo nodig contacten met specialisten op diverse terreinen.

SAMENWERKING MET CORPORATIES

ONDERHOUD EN MEERJARENPLANNING

Met koffie en suikerbrood en een lunch - en dus op z'n Frysk - met als gastheer de heer Witsen Elias, regent van het Popta Slot in Marssum bij Leeuwarden, werd het thema 'Onderhoud en meerjarenplanning' aangesneden. Gastspreker was de heer T. Heemskerk, technisch directeur van de woningbouwcorporatie PWV Wonen in Amsterdam. PWV Wonen verzorgt het technisch en administratief beheer van het Venetiahof, het Everdina de Lanoyhof en het Suyckerhoff-hofje in Amsterdam. In totaal gaat het om 75 wooneenheden. Een speciale behandeling is noodzakelijk voor hofjes, want de verschillen met andere wooneenheden zijn enorm.

ONDERHOUD

Bij onderhoud kunnen een aantal zaken onderscheiden worden:

- Groot onderhoud.
- Planmatig of cyclisch onderhoud.
- Dagelijks onderhoud.
- Mutatie-onderhoud.

Onder planmatig onderhoud vallen zaken als vervanging van het dak (1x per 20 à 25 jaar) en schilderwerk (1x per 5 à 7 jaar). Bij schilderwerk is opvallend dat de kosten ervan als gevolg van extra veiligheidsvereisten de laatste jaren sterk zijn toegenomen.

Groot onderhoud wordt in de regel doorberekend in de huur, maar dat ligt voor hofjeswoningen doorgaans verschillend vergeleken met andere woningen.

MEERJARENONDERHOUD

Bij de opzet van een meerjarenplanning wordt door PWV Wonen een begrotingstermijn van 10 jaar gehanteerd. De investeringen voor meerjarenonderhoud mogen niet het ene jaar op de jaarrekening geactiveerd worden en het daaropvolgende jaar weer weggelaten. Dat zou de consistentie van beleid ondergraven. De meerjarenonderhoudsplanning vormt

een integraal onderdeel binnen de meerjarenbedrijfsbegroting. PWV Wonen voert één keer per twee jaar een actualisatie uit.

De uitgaven wijken in het algemeen slechts 1 à 2 procent af van de begroting.

Uit de discussie komt naar voren dat het verbeteren van sociale huurwoningen een steeds grotere aanslag op de reserves vormt. Investerings zijn slechts gedeeltelijk door te berekenen in de huurprijs en dat kan betekenen dat er te weinig geld is om het onderhoud goed op peil te houden. Dat dwingt ertoe uit te zien naar mogelijkheden om de overheadkosten te drukken dan wel de inkomsten te verhogen. Er kunnen overigens subsidies worden verleend voor de monumentale delen van een hofje tot 50 procent van de totale onderhoudskosten met een maximum van f 12.500,-.

SAMENWERKING

Interessant is de samenwerking tussen de hofjes en een woningbouwcorporatie. In dit geval blijft het eigendom in handen van het

hofjesbestuur, alsmede de toewijzing van de woningen. In feite heeft de woningbouwcorporatie de 'hofjes' als klant en behoeven de huurders geen lid te zijn van de corporatie.

In het geval van het Hofje Van Brienen in Amsterdam is een woningbouwvereniging eigenaar geworden, maar blijft de toewijzing van woningen de taak van de oorspronkelijke Stichting. Het voordeel van samenwerking heeft vooral betrekking op het 'inkopen' van professionele know-how op bijvoorbeeld het terrein van onderhoud.

Echter ook op andere terreinen wordt het werk van regenten er niet gemakkelijker op.

De woningvoorschriften worden bijvoorbeeld voortdurend aangepast: binnenkort komt er een totaal verbod op onder andere open geisers, loden waterleidingspijpen en wandkacheltjes. In dat opzicht kan het van belang zijn dat regenten een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering overwegen. Daarmee geeft het beraad het bestuur een onderwerp mee voor een volgend beraad.

(advertentie)

SCHOONEKAMP BV

specialisten in restauratie van polychromie,
doekbeschildering, muurschilderingen
sinds 1968

Schoonekamp bv restaureerde in de afgelopen dertig jaar een honderdtal projecten, waaronder:

- Muurschilderingen Het Koninklijk Jachtslot Het Loo	- Boom van Jesse St. Jan den Bosch
- Plafondschilderingen Paleis op de Dam	- Doekbeschilderingen Jacob de Wit en G. de Laraisse
- Orgelluiken en kleuradvies Nieuwe Kerk, Amsterdam	- Gewelfschilderingen en afname en restauratie Annunciatie Grote Kerk Breda
- Afname en restauratie muurschildering Grote Kerk Edam	- Eerste Kamer der Staten Generaal
	- Schilderingen Kasteel Slangenburg

Het bedrijf is gevestigd in Amsterdam:

Barndesteeg 15
1012 BV - Amsterdam
020 - 624 52 66

JAARREKENING EN BEGROTING

Eind 1998 heeft de Stichting het eerste financieel verslag uitgebracht en de begroting voor 1999 opgesteld. Tijdens de landelijke vergadering in Haarlem zal hierop een nadere toelichting worden gegeven.

TOELICHTING EN LIDMAATSCHAP

Het secretariaat, begroot op 150 uur, zal om niet gevoerd worden door de Stichting Het R.C. Maagdenhuis en vormt onderdeel van een garantie. In de afspraken met Het R.C. Maagdenhuis neemt jaarlijks de omvang van ondersteuning af. Op deze wijze wil de Stichting bijdragen aan verzelfstandiging van het beraad, zonder dat de lidmaatschapsbijdrage moet worden verhoogd. Het lidmaatschap voor 1999 bedraagt wederom f 250,-. Voor individuele gevallen heeft de Stichting LHB de moge-

lijkheid een afwijkende bijdrage af te spreken.

ACTIVITEITENVERSLAG 1997-1998

In de verslagperiode april 1997 - oktober 1998 kwam het bestuur zes maal bijeen, werden drie uitgaven verzorgd van de Hofjeskrant en drie landelijke bijeenkomsten gehouden met als thema's: 'Hofjes en de fiscus' (bij de Rijksdienst voor Monumentenzorg in Zeist), 'De rol van Hofjes in het toerisme' (in het St. Pietershof te Hoorn) en 'Onderhoud en Meerjarenplanning' (in het Popta Slot te Marssum).

Voor het komende jaar streeft het bestuur ernaar de service aan de hofjes, de bekendheid over hofjes en de zelfstandigheid van het LHB te vergroten.

J. KNEPPERS

Aannemingbedrijf

Zeeburgerpad 49
1019 AB Amsterdam
020 - 608 15 15

**restauratie
onderhoud
verbouw
schilderwerken
nieuwbouw**

Lid van:
Stichting Vakgroep Restauratie
Erkend Registratie Bouwbedrijf

JAARREKENING 1998

Inkomsten:

- Lidmaatschap hofjes	f 10.250,-
- Advertenties	f 1.000,-
- Renten	f 15,97
- Fondswerving	f 8.360,-

f 19.625,97

Lasten:

- Hofjeskrant en redactie	f 13.723,79
- Hofjesberaad	f 2.011,54
- Diverse kosten	f 3.529,98
- Saldo	+ f 360,66

f 19.625,97

Het secretariaat is om niet gevoerd door de Stichting Het R.C. Maagdenhuis.

BEGROTING 1999

Inkomsten:

- Overschot 1998	f 360,66
- Lidmaatschap 60 hofjes	f 15.000,-
- Advertenties	f 1.250,-
- Fondswerving	f 2.100,-

f 18.710,66

Lasten:

- Hofjeskrant en redactie	f 11.000,-
- Hofjesberaad	f 2.500,-
- Diverse kosten	f 5.210,66

f 18.710,66

(advertentie)

b.v. architectenburo Hooyshuur - Reinbergen bna

A

Wormerveer
tel. 075-6220441

Amsterdam
tel. 020-6256062

- nieuwbouw
- verbouw
- restauratie

STICHTING HAARLEMSE HOFJES

In de afgelopen tien tot vijftien jaar zijn alle negentien Haarlemse hofjes met in totaal tweehonderd woningen gerestaureerd. Dat kon mede door de uitstekende onderlinge contacten van de regenten van de hofjes. Die samenwerking begon 25 jaar geleden in 1974. Inzet was het behoud van de zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid van de hofjes. Behalve een Landelijke Hofjesdag organiseert de Stichting in juni een excursie voor alle bewoners en in augustus wordt een gezamenlijke maaltijd georganiseerd.

Haarlem is een stad met een rijke historie, vanouds ook een stad van kunst en cultuur, met een goed bewaarde historische binnenstad en meer dan duizend beschermde monumenten. Goed bewaard? Ruim 25 jaar geleden stond het er met de Haarlemse hofjes niet goed voor. Al waren de meeste hofjes rijksmonument, financiën voor restauraties werden nauwelijks ter beschikking gesteld.

VAN 40 NAAR 19 HOFJES

Ooit waren er in Haarlem meer dan veertig hofjes. Door allerlei oorzaken was dat aantal teruggeslagen tot negentien hofjes, die er bouwkundig gezien slecht bij stonden. De casco's vertoonden veel achterstallig onderhoud, de interieurs waren sterk verouderd. Pogingen van hofjesbesturen om subsidie voor het restaureren te krijgen liepen op niets uit of werden zeer traag behandeld. Het was niet ongewoon dat een beschikking pas na drie jaar werd gegeven en dat na nog eens drie jaar het geld er kwam 'als dat voorradig was'. Er kon van een troosteloze toestand gesproken worden. De afdeling Monumentenzorg van de gemeente Haarlem deed een onderzoek naar de bouwkundige staat. Dat leverde alleen maar een bevestiging op van hetgeen de hofjesbesturen al wisten: treurig.

KRACHTEN BUNDELEN

Het waren niet de hofjesbesturen, doch het was de gemeente Haarlem die het initiatief nam om de hofjesbesturen bijeen te brengen. In 1974 werd op instigatie van de gemeente de Stichting Haarlemse Hofjes opgericht. Doel: naar buiten, onder meer naar de subsidiegevers, laten zien dat het de besturen ernst was met het streven de hofjes te moderniseren. Het doel was ook om één aanspreekpunt te

hebben. Die bundeling kende aanvankelijk ook de nodige weerstand. Sommige regenten vreesden hun autonomie te zullen verliezen. De bundeling was echter juist in het leven geroepen om die autonomie te beschermen en een goede basis te geven. Al werkende groeide het vertrouwen in de praktijk.

STIMULANS

De bundeling bleek voor veel partijen een stimulans. Het bestuur en de ambtenaren van de gemeente zetten zich volop in, de Rijksdienst Monumentenzorg (RDMZ) te Zeist, het Ministerie van VWS (toen CRM en later WVC), VROM en de provincie werkten mee. In een jaar

TEYLERS HOFJE IN HAARLEM.

of acht werden de Haarlemse hofjes die het het meest nodig hadden gerestaureerd en werden tuinen weer hersteld, onder meer met stadsvernieuwingsgelden. Het ging om maar liefst rond 230 woningen, die aangepast moesten worden aan de eisen van deze tijd.

NIEUW HOFJE

In 1989 bestond de Stichting vijftien jaar en is een prijsvraag uitgeschreven voor een ontwerp van een 21e-eeuws hofje. We zijn tien jaar verder. Als alles goed gaat gaat binnenkort de bouw van dit nieuwe hofje van start. Bij het 25-jarig bestaan is er voor de Haarlemse Hofjes, hun bewoners en besturen alle reden te feesten. Met gepaste trots wil Haarlem collega-regenten en geïnteresseerden tijdens de Landelijke Hofjesdag op 17 april begroeten.

Rike Ruiter, oud-voorzitter Stichting Haarlemse Hofjes

BESTUURSSAMENSTELLING LUISTERT NAUW

Het verrast hemzelf te moeten constateren, dat hij al bijna vijftien jaar lid is van het zeven man sterke College van Regenten van de Stichting 'De Poth' in Amersfoort. De heer P.H. Hoevenaars was 58 jaar oud toen hij uitgenodigd werd lid te worden van het College. Hij is nu 72 jaar en met een ondertoon van spijt moet hij bekennen dat het er over drie jaar op zit voor hem, want 75 jaar is de definitieve grens die de regenten voor zichzelf getrokken hebben. Ze hebben dat in wijsheid gedaan op een moment dat dat nog voor niemand serieus speelde: "We deden dat, omdat we beseffen dat 75 jaar een belangrijk keerpunt in iemands leven kan zijn. We willen met elkaar niet in een situatie geraken dat we een manier moeten vinden om iemand duidelijk te maken dat zijn tijd is gekomen. En aan de andere kant kan iemand van 75 jaar zeggen: 'Ik ben 75 jaar. Het is wel geweest.'" Een portret van een regent met gevoel voor traditie, trouw aan de doelstellingen, gevoel voor humor, plezier in het vak van regent en vooral gevoel voor collegiaal besturen.

P.H. Hoevenaars is een man van speelsheid en bewogenheid. Hij is oud-militair, diende jarenlang bij een trots wapenonderdeel van de krijgsmacht, onder meer in het buitenland. Voorleden van het Landelijk Hofjesberaad is hij een goede bekende. Verantwoordelijk voor het PR-beleid van de Stichting trad hij op als gastheer en als onderhoudende causeur tijdens de bijeenkomst in Amersfoort in september 1996. Daar presenteerden zich ook de initiatiefnemers voor de oprichting van het Landelijk Beraad. Hoevenaars is er blij mee vanwege de uitwisseling in een ontspannen, maar ook nuchtere sfeer en de landelijke uitstraling van het Beraad: "Dat moeten we zo houden."

Het besturen van een Stichting als De Armen De Poth kan niet licht opgevat worden. Er zijn de wonin-

P.H. HOEVENAARS (FOTO DOOR GON BUURMAN).

gen voor de bewoners, het behoud van het complex en er zijn doelstellingen die verder gaan dan het in stand houden van het hof. De eerste bewijzen van het bestaan van de Stichting dateren volgens een fundatiebrief uit 1447. Inzet was het beoefenen van de naastenliefde met goede werken. Het complex heeft vele functies gekend: van de opvang van pelgrims en passanten, pesthuis, het spijzen van de hongerigen door brooduitdeling tot onderkomen voor de celzusters uit Amsterdam, die hun leven wijdden aan gebed en verpleging van zieken. Anno 1999 worden mogelijkheden gezien om in samenwerking met anderen bij te dragen aan de huisvesting van thuislozen elders in de stad. De huidige kernfunctie bestaat uit het bieden van onderdak aan 60-plussers uit Amersfoort en omgeving die een inkomen hebben dat nauwelijks meer is dan AOW. Het onderdak wordt verleend tegen een geringe vergoeding. Gering moet nagenoeg letterlijk worden genomen; sinds 1985 beslaat de jaarlijkse huurverhoging nauwelijks meer dan twee kwartjes. De hoogste maandhuur bedraagt nog geen ne-

gentig gulden en de huur wordt geheel in overeenstemming met de traditie opgehaald.

MILD TOEZICHT

Hoevenaars: "Dat moge traditie zijn. Het is ook nog steeds zinvol. Het is een moment van contact en even informeren of alles goed gaat, vooral met de gezondheid en een mild toezicht op het huis, zonder bemoeizucht." Tegenover het voordeel van een lage huur staat dat de woningen niet groot zijn, ongeveer 45 tot 50 m². De regenten hebben er natuurlijk over nagedacht of het niet handig is van twee woningen één te maken, gezien de moderne tijd. In dat geval valt het financiële voordeel voor de bewoners gedeeltelijk weg. Dan toch maar liever zo. En dat vinden de bewoners ook. Wonen op het hof is voor veel Amersfoorters aantrekkelijk getuige de vele verzoeken om er te mogen wonen.

Het leven op het hof kent regelmatig en vaste afspraken die doorzichtig zijn en als redelijk worden ervaren. Zo geldt de afspraak dat er één dag in de week is waarop het wasgoed buiten hangt, dat ieder zijn moestuin naar eigen inzicht kan inrichten, maar dat een bepaalde hoogte in acht genomen moet worden en geen verwaarlozing. De regenten en de binnenvader (conciërge) houden een oogje in het zeil. Hoevenaars: "De binnenvader woont hier ook. Hij is beheerder en onderhoudt vrijblijvende contacten met de bewoners. De bewoners stellen dat op prijs. Ik heb nog nooit meegemaakt dat iemand hier anders wegging dan door overlijden of door opname in een verpleeghuis." De redelijkheid van afspraken is redelijkheid van twee kanten: de wensen van de bewoners begrijpen en respecteren en tegelijkertijd de zorg dat bewoners de verantwoordelijkheid van de regenten begrijpen en redelijk kunnen vinden.

BESTUURSSAMENSTELLING

De bestuursopbouw of beter de samenstelling en het functioneren van het regentencollege stelt hoge eisen, persoonlijk en gezamenlijk. De Armen De Poth recruteert zelf de nieuwe bestuursleden (via coöptatie). Door de jaren heen is wel een beeld ontstaan van succesfactoren. Centraal staan mensen die graag, zoals Hoevenaars het zegt:

minstens 60 jaar oud zijn, zelfstandig een huishouden kunnen voeren, passen binnen de huidige populatie bewoners en een inkomen hebben dat niet of nauwelijks hoger is dan AOW. Er wordt niet geselecteerd op man of vrouw en ook echtparen kunnen zich aanmelden.

Er is de bouwcommissie, die begrip dient te hebben van onderhoud en instandhouding van zo'n monumen-

het uitdelen van de (symbolische) gaven. Met Pasen wordt brood en eieren uitgedeeld, met Kerstmis krentenbrood en er is de jaarlijkse Stichtingsdag. Het zijn ook momenten van onderling contact.

BESTUURSONDERSTEUNING

Het werk van de regenten is pro Deo en De Armen De Poth is zo verstandig om zich te laten ondersteunen, enerzijds door een binnenvader (het enige personeelslid dat ook op het complex woont), anderzijds door een rentmeestershuis, een accountantsbureau en een notulist tijdens de vergaderingen. Uniek voor het college is dat ieder bestuurslid een 'eigen stoel' heeft aan de regententafel, maar vervolgens ieder jaar één stoel opschuift tezamen met de functie in het bestuur. En zo is er nooit het

HET HOFJE DE ARMEN DE POTH (FOTO DOOR GON BUURMAN).

"Op een plezierige manier de goede dingen doen en werken aan uitdagingen en overzienbare problemen, concreet voor mensen." Dat is de persoonlijke kant. Vanuit het college wordt dan gezocht naar mensen die in het gezelschap passen en als dan ook nog de echtgenote aardig is, dan begint het licht bijna geheel op groen te staan. Het college is een mannengezelschap, maar één maal per jaar worden ook de echtgenotes uitgenodigd voor de Herenmaaltijd.

Dat is echter nog niet alles. Binnen het college zijn kwaliteiten nodig, die weerspiegeld worden in de commissies die er zijn.

De intake-commissie kijkt of iemand voldoet aan de criteria voor toelating: iemand moet uit Amersfoort of omgeving komen,

taal complex. Er is uiteraard ook een financiële commissie. In het geval van De Armen De Poth gaat het om het beheer van het complex, maar ook om het beheer van het overige bezit (landerijen en belegd vermogen).

Uit ervaring weten de regenten dat het handig is mensen in het college te hebben die hun sporen op verschillende terreinen hebben verdiend. En zo bestaat het college uit een accountant, een arts, een notaris, een directeur van een bank, een archeoloog, een bouwkundige en iemand die gevoel voor public relations heeft. De heer Hoevenaars tekent voor de PR-kwaliteit en dat omvat niet alleen de contacten met velen in Amersfoort, maar ook de openstelling en rondleidingen. En niet te vergeten de tradities, zoals

probleem wie de voorzittersshamer hanteert.

De functie van penningmeester en secretaris zijn langduriger om de continuïteit te verzekeren. Afhankelijk van hun taken zijn de regenten ruwweg een halve dag per week actief voor de Stichting. Op de vraag wat hij zelf het meest plezierig vindt aan het werk voor de Stichting antwoordt de heer Hoevenaars: "Ik ben verantwoordelijk voor de intake van nieuwe bewoners. Ik vind het contact opnemen met de mensen en de toewijzing erg leuk. Dat is een paar keer per jaar. Je kunt dan heel direct mensen blij maken."

P. Schlicher

IN HET KORT...

5 OKTOBER 1999: STATUTEN EN TESTAMENTEN

Het najaarsberaad van de Stichting zal in het bijzonder handelen over statuten van hofjes. Gastspreker zal zijn prof. mr. P.H.M. Gerver, hoogleraar notarieel recht. De leden van het beraad ontvangen nog bericht waar het beraad gehouden zal worden.

KLIJMLENING (SLOT)

Medio 1998 werd een aantal instellingen en lagere overheden door het Ministerie van VROM verrast met de mededeling dat binnen enige jaren de verplichtingen worden afgebouwd.

Uit onderzoek van het bestuur van het LHB blijkt dat onder de 265 Niet Winstbeogende Instellingen (NWI's) met een klimlening zich zeven hofjes bevinden: twee in Amsterdam en vijf in Haarlem. In twee van deze gevallen gaat het om hofjes die reeds in eigendom zijn van een woningbouwcorporatie. Voor hofjes is derhalve het probleem beperkt. De hofjes is geadviseerd met de gemeente in contact te treden en de activiteiten op elkaar af te stemmen.

HOFJE OF HOF

Wellicht is het iets teveel gezegd dat ieder hofje een 'eigen definitie' heeft van wat een hofje is. De voorlopige definitie (zie Hofjeskrant 3) is voorzien van commentaar en advies door J. Stam, penningmeester van drie hofjes: het Everdina de Lanoyhof, het Suyckerhoff-hofje en het Venetiahof in Amsterdam en door de heer H. Bronkhorst van de Stichting Hofje 21e eeuw.

COLOFON

REDACTIE:

C.M. Hooyschuur, J.M. Poldermans,
P.E.E.M. Schlicher, A. Nijholt

VORMGEVING:

Studio C-kwadrat, Christien van Beek

DRUK:

Jubels Groep

PRODUCTIEBEGELEIDING:

Concern/Schoenmakers Communicatie-projecten

De heer Stam zegt het volgende: "Om tot een bruikbare definitie te komen het volgende: een hofje is in de meeste gevallen wat de bebouwing betreft een beschutte woonvorm. In oorsprong (15de en 16de eeuw) waren hofjes meestal bestemd voor in het bijzonder oudere en/of behoeftige vrouwen zoals alleenstaande voormalige dienstboden van vermogende kooplieden. (...) Een modern in deze tijd gesticht hofje, dat dus niet de monumentenstatus bezit, is eveneens een beschutte woonvorm doch is uitsluitend met een sociaal oogmerk gesticht."

De heer Bronkhorst van de nieuwe Hudsonhof in Amsterdam schrijft: "De Hudsonhof kun je ten opzichte van bestaande hofjes en hoven geen

hof noemen. Wij hebben ook een variant bedacht: 'de stedelijke hof' maar dat is eigenlijk ook een gezocht woord. Om eerlijk te zijn, wij kozen voor de benaming van hof (voor De Hudsonhof) om daardoor een doelstelling te halen binnen onze uitgangspunten van wonen, zorg en ontmoeten. Dan kom je eigenlijk op de oude vorm van geschakelde woningen, geschikt voor iedereen. Ik denk dat je het beste een hof of hofje kunt gaan dateren, dus een hofje is een bouwvorm vanaf ...1500 tot 1900... zoiets."

Ongetwijfeld zullen de Haarlemse hofjes, die de prijsvraag Hofje van de 21e eeuw in 1989 uitschreven, graag een aangepaste datering zien: 'vanaf 1500 tot 2100... zoiets'.

Uitnodiging

LANDELIJKE HOFJESDAG IN HAARLEM

Regenten en hun partners van alle hofjes in Nederland zijn uitgenodigd voor de Landelijke Hofjesdag op zaterdag 17 april a.s. De ontvangst vindt plaats in de historische Gravenzaal van het stadhuis te Haarlem. De Landelijke Hofjesdag wordt georganiseerd in samenwerking met de Stichting Landelijk Hofjesberaad ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Stichting Haarlemse Hofjes. Daarin zijn alle regenten van de negentien Haarlemse hofjes vertegenwoordigd.

Programma

- vanaf
- 9.45 uur: Ontvangst met koffie in de historische Gravenzaal van het stadhuis te Haarlem, Grote Markt 2
- 10.10 uur: Welkom door de voorzitter van de Stichting Haarlemse Hofjes
- 10.15 uur: Rondleiding door het fraaie middeleeuwse stadhuiscomplex
- 10.45 uur: - Aanvang vergadering van de Stichting LHB
- Voor overige aanwezigen bezoek aan de Grote Kerk
- 12.15 uur: Gezamenlijke lunch in de Doopsgezinde Kerk
- 13.45 uur: Regenten en bestuurders van Haarlemse Hofjes begeleiden de bezoekers bij een rondgang langs Haarlemse Hofjes
Hieronder: Teylers hofje, de hofjes van Staats en van Noblet, het hofje In den Groenen Tuyn, het hofje De Bakenesserkamer (oudste hofje van Nederland), het Frans Loenenhofje en het Luthers hofje
- 16.00 uur: Aperitief in De Hoofdwacht, Grote Markt 17. De hoofdwacht is een van de historisch belangrijkste panden van Haarlem en diende tot ca 1370 als (eerste) stadhuis van Haarlem

Meer weten? Wim Cerutti, secretaris Stichting Haarlemse Hofjes
Verspronckweg 95, 2023 BC Haarlem, telefoon: 023-525 02 04
e-mail: cerutti@multiweb.nl